הנדון:

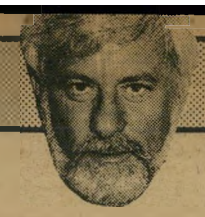

הכל הגיוני לגמרי. והכל מטורף בהחלט

גברת ורה

ש מחלת־נפש המתבטאת בכך שהחולה מאמץ לעצמו הנחת־יסוד מטורפת, ובונה עליה מיבנה הגיוני בעליל.

למשל: בולם רוצים להרוג אותי. או: השבן ממול הוא השטן. או: אני מלך ישראל.

על ההנחה המטורפת הזאת בונה החולה בניין הגיוני לח־לוטין. בניין מפואר, שבו כל חלק מתאים לשאר החלקים, שהוא שלם ומושלם מבחינת הגיונו הפנימי.

נוצר מצב פאראדוכסלי, לכאורה, שבו עצם ההגיון שבר־ברים הופך לסימפטום של המחלה. ככל שהדברים נשמעים הגיוניים יותר, כן מצבו של החולה חמור יותר.

קוראים לזה פאראנוייה ורה. בתירגום חופשי מאוד מהיוונית: עיוות שיבללי אמיתי.

מה שקורה עכשיו בישראל יכול לשמש לפסיכיאטר טוב שרה־מחקר נרחב.

■ ■ ■

ה נחת־היסוד המטורפת, המונחת ביסוד כל המחשבה המדינית בישראל, אומרת: אסור לנהל משא־ומתן עם אש"ף.

לא כמסקנה ממשהו. לא כתוצאה מתהליך של ניתוח ומחשבה. אלא כהנחת־יסוד בלתי־מעורערת, הקודמת לכל מחשבה.

על כל עניין אחר מותר להתווכח. לשקול את הנימוקים בער ונגד. לבחון אם מה שהיה נכון עריין תקף היום.

לא בעניין זה. „אסור לנהל משא־ומתן עם אש"ף", כמו „השמש זורחת בבוקר", או „כדור־הארץ הוא עגול", או „כולם רוצים להרוג אותי".

זוהי הנחת־יסוד בלתי־מעורערת. היסוד לכל דבר. ועל הנחה זו אפשר לבנות בניין הגיוני שלם ומושלם, שבו כל פרט נמצא במקומו הנכון.

■ ■ ■

מ הו ההבדל בין הנחת־יסוד מטורפת לבין הנחת־יסוד שפוייה?

אדם שפוי יאמר: הנחת־היסוד שלי היא שמדינת־ישראל צריכה להתקיים. כל שאר הדברים צריכים להישקל בהתאם לכך. עם מי יש לנהל משא־ומתן, ועל מה, ובאיזו צורה.

או: הנחת־היסוד שלי היא שארץ־ישראל צריכה להיות שלמה תחת שילטוננו. זהו תנאי בל־יעבור. כל שאר הדברים נגזרים מהנחה זו. גם מילחמת־נצח.

או: מדינת־ישראל צריכה להישאר מדינה יהודית ודמוקר־טית. כל השאר צריך לנבוע מזה.

וכך הלאה. אפשר להתווכח על כל הנחה בזאת, אך היא שפוייה כשלעצמה.

אילו אמר מישהו: „מהנחת־היסוד שלי נובע שאסור לדבר עם אש"ף," — כי אז היה נפתח ויכוח הגיוני. אפשר לבחון את הדברים באמות־מידה הגיוניות. מי זה אש"ף? מה זה אש"ף? במה יכולה ההידברות עם אש"ף להועיל או להזיק?

הרי אש"ף הוא גוף הקיים במציאות. הוא מורכב מפלגים שונים. בראשו עומדים אנשים מסויימים. פעולותיו בעבר ובהווה ידועות. על מטרותיו ומגמותיו אפשר להתווכח. אבל כל זה קיים בעולם המציאות.

מי שטוען כי אסור לדבר עם אש"ף — וגם מי שטוען כי צריכים לדבר עם אש"ף — צריך להסביר מדוע, לנמק את הדברים ולהעמידם במיבחן ההגיון.

כך נוהג אדם סביר. לא כן משוגע.

■ ■ ■

מ שוגע אינו מתווכח על הנחת־היסוד שלו. היא מובנת מאליה. „כל העולם נגדי" או „אלוהים בחר בי" — אלה אינם דברים הנתונים לוויכוח. אלה הם הנחות־יסוד מובנות מאליהן. כל השאר נובע מהן.

כך „אסור לנהל משא־ומתן עם אש"ף." אין צורך להתווכח על זה. אסור להתווכח על זה. מגוחך להתווכח על זה. הרי זה ברור כשמש בצהריים.

אפשר להתווכח רק על התוצאות.

מ כיוון שאסור לנהל משא־ומתן עם אש"ף, צריכים לעשות כך או אחרת.

לחזר אחרי מלך ירדן. לחפש פלסטינים אותנטיים. להידבר עם המנהיגים בשטחים הכבושים. לרצות את יאסר ערפאת. לערוך בחירות בגדה וברצועה. לא לערוך בחירות בגדה וב־רצועה. לעשות חישוקים. לקנות סנאטורים אמריקאיים משו־משים במחיר טוב.

הכל הגיוני לגמרי. הגיון שכל פסיכיאטר יבחין מייד בטיבו.

ההגיון של הגברת ורה.

■ ■ ■

ד י בבחינת כמה מן ההסברים בכלים של הגיון נורמלי.

למשל: „אסור לנהל משא־ומתן עם אש"ף מפני שהוא שפך דם יהודי".

זהו הגיון מטורף. כל משא־ומתן לשלום מתנהל עם אוייב, וכל אוייב שפך דם — הרי אחרת לא היה כלל אוייב. ישראל ניהלה משא־ומתן עם המצרים, ששפכו הרבה מדמנו, והיא תקפוץ על ההזדמנות לנהל משא־ומתן עם הרודן הסורי, שאכזריותו הפכה שם־דבר. גרוע מזה: ישראל ניהלה משא־ומתן עם נציגי העם הגרמני, ששפך את דמם של שישה מיליון יהודים.

„לוח? איזה לוח?"

האמריקאים ניהלו משא־ומתן עם הוויאט־קונג, ששפכו נהרות של דם אמריקאי, תוך כדי המשך המילחמה ומעשי־הזוועה משני הצדדים. כך צרפתים באלג'יריה, ועוד ועוד.

אנחנו שפכנו הרבה דם ערבי. אילו אמרו הערבים שאינם מוכנים לדבר איתנו בגלל זה, היינו אומרים שהם מטורפים.

למעשה אומרים: מפני שאש"ף שפך דם יהודי, אסור לדבר איתו, כדי שישפוך יותר דם יהודי. אין צורך בפסיכיאטר כדי לקבוע שזהו הגיון מטורף.

■ ■ ■

ל מי המבקשים להלביש את ההגיון המטורף בלבוש הגיוני יותר.

שמעתי השבוע את אחד השרים אומר: אסור לדבר עם אש"ף, מפני שאש"ף רוצה במדינה פלסטינית, שאנחנו רואים בה סכנה לקיומנו. וגם אם יגיד אחרת, לא נדבר איתם.

זוהי דוגמה יפה של הגיון מטורף המתחזה כהי־גיון שפוי.

■ ■ ■

ב אמתחתה של הפאראנוייה ורה — גברת רבת־תח־בולות — יש עוד הרבה אמתלות.

למשל: מי בחר באש"ף? אף אחד לא בחר בו! אסור לדבר איתו!

על כך כבר אמר עזר וייצמן: האם שאלנו את אנוור אל־סאראת מי בחר בו? זה בכלל לא היה איכפת לנו! היה איכפת לנו שהוא יכול לחתום על שלום!

האם שאל מישהו אי־פעם מי בחר במלך חו־סיין? הבריטים בחרו בסבא שלו. מאז לא היתה בחירה.

השאלה השפוייה היא: האם אש"ף יכול לקיים הסכם שנח־תום איתו? על כך יתכן ויכוח שפוי. אני מתערב על כך שהתשובה תהיה חיובית. אבל מי מעוניין בתשובה?

אמתלה אחרת: אש"ף מפולג ומפוצל. מניין לנו שערפאת ימשיך להיות המנהיג?

אותו הדבר בוודאי נכון פי מאה לגבי המנהיגים בשטחים הכבושים. הם מייצגים את כל אותם הפלגים. אין ביניהם מנהיג המקובל על הכל. אז מדוע לדבר איתם?

או: אש"ף קיצוני. הוא יציג את התנאים הקי־צוניים ביותר. בדאי לחפש מנהיגים מתונים.

הצרה היא שמעולם לא הוצג לפנינו מנהיג מתון יותר. המומחים טוענים שערפאת הוא כיום המתון שבמנהיגים הפ־לסטיניים, ושראשי האינתיפאדה קיצוניים יותר. לכן כמובן צריכים להרוג את ערפאת.

התשובה השפוייה לכל הטענות האלה, אילו היו בנות, היתה פשוטה בתכלית: דוקא בגלל הסיבות האלה צריכים לדבר עם אש"ף (במישרין או בעקיפין, בגלוי או בסתר.)

אחרת לא נדע אם אש"ף מסוגל לקבוע עמדה אחידה ומ־חייבת, אם ערפאת מבטא את דעת האירגון, אם עמדותיו מתונות, אם ניתן להגיע להסכם התואם את צורכי קיומנו וביטחוננו.

יש אומרים: אש"ף מייצג את כל הפלסטינים בעולם, בעוד שמנהיגי הגדה והרצועה מייצגים רק את האוכלוסיה שם. לכן כדאי לדבר איתם, ולא עם אש"ף.

גם זו שטות. שום מנהיג בגדה לא יעז לדבר על פיתרון, שלא יכלול את בעיית כל הפלסטינים.

■ ■ ■

ך כאן מגיעים אל שיא הטירוף.

אנחנו לא ננהל משא־ומתן עם אש"ף. לכן נשוחח עם מנהיגי הגדה והרצועה, למרות שהם באים ברשות אש"ף, מנהלים את השיחות על־פי הנחיות אש"ף, ומדווחים לאש"ף.

כלומר: מדברים עם זנב האריה, תחת לדבר עם האריה עצמו. מאפשרים לאש"ף להתנער בכל עת ממה שהוסכם, בטענה שזה לא הוסכם עימו. נשלם בסופו של דבר את כל המחיר, מבלי לקבל את כל הסחורה.

ואם זה לא מטורף — מה זה מטורף?

הגיון שפוי יכול להוביל לקביעה: „הבה נבחן אם מדינה פלסטינית תהווה בהכרח סכנה לקיום ישראל. אם כן, ואם יתברר כי אש"ף רוצה במדינה פלסטינית בצורה שתסכן את קיומנו, לא נגיע להסכם איתו."

קביעה כזאת מאפשרת בריקה. האם נכון שמדינה פלס־טינית — כ ל מדינה פלסטינית, על כל צורותיה — מסכנת את קיום ישראל? ואם כן, האם נכון שאסור לדבר עם כל גורם הדוגל במדינה פלסטינית?

אני משוכנע שכל בריקה הגיונית אובייקטיבית, בכלים מדעיים מקובלים, תוביל למסקנה שונה מאוד. אך נניח לרגע שזוהי הקביעה: אסור לדבר עם מי שדוגל בהקמת מדינה פלסטינית.

אם כן, מדוע זה מוגבל לאש"ף? איך אפשר לד־בר עם מישהו ממנהיגי הציבור בשטחים הכבו־שים? הרי כולם, בלא יוצא מהכלל, דוגלים בהקמת מדינה פלסטינית. וכך גם כל מנהיגי המדינות־הערביות.

אם הקביעה היא „אסור לדבר עם מי שדוגל במדינה פלס־טינית", הרי המסקנה היא: „אסור לדבר עם שום פלסטיני ושום ערבי."

זה נכון על אחת כמה וכמה לגבי מי שטוען כי „אסור לנו לוותר אף על שעל אחד מאדמת ארץ־ישראל" (אין אלוהים, אבל הוא הבטיח לנו את הארץ כולה!). אם זוהי ההנחה, אסור לדבר עם אש"ף, אסור לדבר עם שום ערבי בעולם, אסור לדבר עם ממשלת ארצות־הברית, אסור לדבר כמעט עם איש על פני כדור־הארץ.

צריכים להישאר לבד עם הגברת ורה.

מאת **אורי אבנרי**